

RAPORT

**Z konsultacji społecznych projektu pt.
„Śladami historii pogranicza”
przygotowywanego jest w ramach Programu Współpracy Transgranicznej Interreg
Polska-Słowacja 2021-2027**

**Priorytet 3. Twórcze i atrakcyjne turystycznie pogranicze,
Cel szczegółowy: Wzmacnianie roli kultury i zrównoważonej turystyki w rozwoju
gospodarczym, włączeniu społecznym i innowacjach społecznych.**

Konsultacje prowadzone były w dniach od 10 do 22 grudnia 2024 r.

Informacje o konsultacjach zostały zamieszczone na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy w Podegrodziu (Polska) oraz Urzędzie Miasta Svit (Słowacja) oraz na stronach www urzędów: Gmina Podegrodzie:

<https://www.podegrodzie.pl/pl/2569/9695/konsultacje-spoeczne-projektu-pt-sladamihistorii-pogranicza.html>

Organizacja non-profit Michała Strenka:

<https://www.noms.sk/sk/>

Uwagi i sugestie dotyczące koncepcji projektu można było zgłaszać pisemnie w terminie od 10 do 22 grudnia 2024 r. na formularzu zamieszczonym na stronach internetowych, pocztą tradycyjną, mailową lub osobiście na adres:

- Urząd Gminy w Podegrodziu, 33-386 Podegrodzie lub e- mail: p.kozuch@podegrodzie.pl

- Nezisková organizácia Michala Strenka, Mýtna 1654/15A, 064 01 Stará Ľubovňa, Slovensko; E-mail: juraj.bielik.10@gmail.com / info@noms.sk

Forma konsultacji:

-zbieranie uwag w formie elektronicznej oraz papierowej
-spotkania konsultacyjne w Gminie Podegrodzie w terminie 16.12.2024 oraz w siedzibie Organizacji non-profit Michała Strenka w terminie 17.12.2024 – na spotkaniach przedstawiono założenia projektu, główne działania i cele. Zainteresowane osoby miały możliwość zgłaszać uwagi i sugestie do koncepcji projektu.

Liczba zgłoszonych uwag mailowych, pocztą lub osobiście: 0

Osobami koordynującymi konsultacje społeczne były:

ze strony polskiej:

Gmina Podegrodzie – Patrycja Kozuch e-mail: p.kozuch@podegrodzie.pl

ze strony słowackiej:

Neziskova organizacia Michala Strenka, +421 948519477, mail: juraj.bielik.10@gmail.com/
info@noms.sk

Koncepcja projektu będąca przedmiotem konsultacji społecznych:

Cel główny projektu:

Wzmocnienie rozwoju gospodarczego pogranicza polsko-słowackiego w oparciu o dostępne dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze

Cele projektu

1. **Zwiększenie atrakcyjności turystycznej regionu** – stworzenie trasy łączącej Polskę i Słowację, co przyciągnie rowerzystów, turystów i rodziny z dziećmi.
2. **Edukacja historyczna** – promocja dziedzictwa kulturowego i historii II wojny światowej, zwiększenie świadomości historycznej odwiedzających.
3. **Zrównoważona turystyka** – budowa ekologicznej infrastruktury opartej na materiałach przyjaznych środowisku (np. naturalne drewno, ekologiczne nawierzchnie).
4. **Integracja polsko-słowacka** – wspólny projekt transgraniczny wzmacniający więzi między społecznościami polską i słowacką.
5. **Poprawa dostępności regionu** – połączenie istniejących szlaków rowerowych w Polsce i na Słowacji.

Cele szczegółowe:

1. Rozwój wspólnych polsko-słowackich ofert turystycznych w zakresie dziedzictwa kulturowego
2. Rozwój transgranicznych szlaków turystycznych bazujących na zasobach przyrodniczych i kulturowych Pogranicza
3. Rozwój oferty turystycznej pogranicza bazującej na unikalnych walorach kulturalnych

Partnerzy projektu:

Partner Wiodący: Gmina Podegrodzie

Partner projektu ze strony słowackiej: Neziskova organizacia Michala Strenka

Interesariusze

- mieszkańcy i turyści pogranicza polsko-słowackiego
- uczniowie i studenci
- przyrodnicy, edukatorzy, osoby zainteresowane tematyką projektu
- pasjonaci przyrody i lokalnej kultury

Obszar realizacji projektu

Po stronie polskiej: województwo małopolskie; Gmina: Podegrodzie

Po stronie słowackiej: Prešovský kraj, Stara Lubovnia

Planowany termin realizacji: czerwiec 2025 r. – maj 2027 r.

Zadanie merytoryczne nr 1 Budowa szlaku turystyczno- kulturowego w Gminie Podegrodzie

Działania inwestycyjne:

Zadanie obejmuje utworzenie szlaku dotyczącego dziedzictwa kulturowego w połączeniu z unikalnymi zasobami przyrodniczymi pogranicza obfitującego w naturalne zasoby przyrodnicze oraz kulturowe. Powstanie szlak, który będzie promował aktywne spędzania czasu wolnego wraz z odkrywaniem unikalnych zasobów kultury pogranicza związanych z II wojną światową.

Stworzony zostanie nowy szlak kultury pogranicza, który łączyć się będzie z istniejącymi szlakami jak Velo Dunajec.

Zakres inwestycji:

Projekt realizowany po stronie polskiej obejmuje **budowę nowoczesnej ścieżki rowerowej**, która łączy istniejącą trasę rowerową **Velo Dunajec** z planowaną ścieżką rowerową na **Mniszku nad Popradem**, która z kolei prowadzi do **Starej Lubovni**. Dzięki temu powstanie **międzynarodowy szlak rowerowy**, który łączy region Sądecczyzny (gmina Podegrodzie) z regionem słowackim (Stara Lubovnia). Ścieżka ma pełnić nie tylko funkcję rekreacyjno-sportową, ale także edukacyjno-kulturową.

Kluczowe elementy projektu**1. Budowa ścieżki rowerowej**

- **Trasa ścieżki:** Ścieżka będzie prowadzić przez malownicze tereny Sądecczyzny, łącząc się z trasą Velo Dunajec oraz prowadząc w stronę Mniszka nad Popradem, skąd łączy się ze szlakiem prowadzącym do Starej Lubovni.

Polska – Słowacja

- **Nawierzchnia:** Trwała, ekologiczna i odporna na warunki atmosferyczne nawierzchnia dostosowana do użytkowania przez rowerzystów, pieszych i osoby z wózkami inwalidzkimi (zgodna z wymogami dostępności).
- **Szerokość i długość:** Ścieżka zostanie wytyczona zgodnie z normami dla ścieżek rowerowych, z minimalną szerokością **2,5 - 3 metry**, co pozwoli na bezpieczne korzystanie z niej przez pieszych i rowerzystów.
- **Bezpieczeństwo:** W newralgicznych punktach przewidziano elementy bezpieczeństwa, takie jak oznakowanie poziome i pionowe, lustra w miejscach o ograniczonej widoczności oraz oświetlenie w kluczowych obszarach.

2. Mała architektura rekreacyjno-edukacyjna

Wzdłuż ścieżki rowerowej zaplanowano montaż nowoczesnej infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej, która pozwoli na odpoczynek, edukację i promocję wspólnej historii polsko-słowackiej.

- **Ławki rekreacyjne** – w miejscach widokowych oraz wzdłuż trasy rowerowej, co 2-3 km. Ławki te będą stylizowane nawiązując do architektury wojennej (np. w formie siedzisk nawiązujących do skrzyń amunicyjnych).
- **Kosze na śmieci** – zapewnienie koszy z podziałem na frakcje odpadów (recykling) w kluczowych punktach ścieżki, co pozwoli na utrzymanie czystości wzdłuż trasy.
- **Miejsca postojowe** – co kilka kilometrów planowane są punkty odpoczynku z zadaszeniem i stojakami na rowery, co pozwoli rowerzystom na odpoczynek i zabezpieczenie rowerów przed kradzieżą.
- **Stojaki na rowery** – ustawienie stojaków rowerowych w miejscach odpoczynku oraz przy edukacyjnych tablicach informacyjnych.

---

3. Edukacyjna ścieżka historyczna

Unikalną cechą projektu jest aspekt edukacyjny, który polega na utworzeniu **ścieżki edukacyjnej związanej z historią II wojny światowej na obszarze Sądecczyzny i Słowacji**. W tym celu zostaną zrealizowane:

- **Tablice edukacyjne** – wzdłuż ścieżki rowerowej znajdą się tablice informacyjne, które przedstawią historię tego regionu w kontekście II wojny światowej. Tematyka tablic obejmować będzie:
  - Opis działań wojennych i historii regionu podczas II wojny światowej.
  - Relacje polsko-słowackie w kontekście działań wojennych.
  - Postaci bohaterów wojennych związanych z regionem Sądecczyzny i Słowacji.
  - Opis sprzętu wojskowego i uzbrojenia wykorzystywanego w walkach na terenie regionu.
  - Wspomnienia i relacje mieszkańców dotyczące wydarzeń wojennych.
- **Interaktywne instalacje edukacyjne** – kod QR na tablicach umożliwiający pobranie dodatkowych treści multimedialnych, w tym zdjęć, filmów czy podcastów.

Polska – Słowacja

- **Makiety historyczne** – w wybranych punktach na trasie będą umieszczone **bryły przedstawiające pojazdy wojskowe** (np. makieta czołgu, armaty lub innej techniki wojskowej z II wojny światowej) z opisem ich znaczenia i roli podczas wojny.

Integracja z istniejącymi szlakami:

Nowo powstały szlak kulturowy będzie pośrednio łączył się z istniejącymi trasami, takimi jak Velo Dunajec, oraz trasa przez Mniszek nad Popradem do Starej Lubovni tworząc spójną sieć turystyczną.

Zadanie merytoryczne nr 2: Budowa nowoczesnego centrum turystyczno-edukacyjnego "Nebud' Ovca" w Starej Lubovni

---

Zakres projektu po stronie słowackiej

Projekt realizowany po stronie słowackiej obejmuje **rewitalizację i adaptację istniejącego budynku dawnego owczarni w Starej Lubovni** na nowoczesne **centrum turystyczno-edukacyjne "Nebud' Ovca"**. Centrum to stanie się kluczowym punktem turystycznym i edukacyjnym, związanym z historią II wojny światowej, rekonstrukcją pojazdów militarnych oraz promocją wartości demokratycznych. Projekt wpisuje się w działania na rzecz ochrony dziedzictwa historycznego i edukacji społeczeństwa w zakresie zapobiegania dezinformacji, manipulacji oraz popularyzacji historii wojennej regionu przygranicznego Polski i Słowacji.

Główne cele realizacji zadania

1. **Rewitalizacja historycznego budynku** – Adaptacja budynku dawnej owczarni do nowych funkcji turystyczno-edukacyjnych.
2. **Edukacja i promocja historii** – Wykorzystanie ekspozycji dotyczących II wojny światowej, rekonstrukcja pojazdów wojennych i organizacja wystaw edukacyjnych związanych z historią regionu.
3. **Wsparcie innowacyjnej edukacji historycznej** – Zastosowanie nowoczesnych metod edukacyjnych (interaktywne ekspozycje, multimedia, rekonstrukcje historyczne, warsztaty edukacyjne).
4. **Integracja z partnerem polskim** – Współpraca transgraniczna w ramach tworzenia wspólnej ścieżki edukacyjno-turystycznej oraz wzajemne promowanie dziedzictwa historycznego regionu.
5. **Zwiększenie dostępności do kultury i historii** – Ułatwienie dostępu do zasobów edukacyjnych poprzez budowę przestrzeni dostępnej dla turystów, dzieci, młodzieży oraz grup zorganizowanych.

Zakres rzeczowy projektu po stronie słowackiej

1. Rewitalizacja i adaptacja budynku owczarni

Budynek owczarni, znajdujący się w Starej Lubovni, zostanie przekształcony w nowoczesne centrum edukacyjno-turystyczne. Zakres prac obejmuje:

- **Rozbiórka i usunięcie starej konstrukcji dachu (zawierającej azbest)** oraz wymiana jej na nową, ekologiczną konstrukcję dachową.
  - **Modernizacja i izolacja budynku** – izolacja termiczna, zabezpieczenie przed wilgocią, odwodnienie budynku i wykonanie systemu odprowadzania wody deszczowej.
  - **Przebudowa i modernizacja wnętrza budynku** – usunięcie wewnętrznych ścian działowych, modernizacja przestrzeni w celu dostosowania jej do nowych funkcji edukacyjnych.
  - **Wymiana posadzek i podłóg** – wykonanie nowej podłogi w celu dostosowania jej do intensywnego użytkowania (np. obszary wystawiennicze i warsztatowe).
  - **Budowa instalacji technicznych** – nowe instalacje elektryczne, systemy oświetleniowe (w tym oświetlenie LED), instalacje sanitarne, grzewcze oraz wentylacyjne, aby zapewnić komfort użytkownikom i odwiedzającym.
-

2. Funkcjonalne strefy w obiekcie "Nebud' Ovca"

Przekształcony budynek owczarni będzie podzielony na kilka kluczowych funkcjonalnych stref, które będą spełniać różne cele turystyczno-edukacyjne i rekreacyjne:

1. Strefa 1 – Rewitalizacyjna pracownia rekonstrukcyjna

- **Cel strefy:** Przestrzeń dedykowana rekonstrukcji i renowacji pojazdów wojskowych oraz sprzętu militarnego z okresu II wojny światowej.
- **Funkcje:**
  - Miejsce, gdzie odwiedzający będą mogli na żywo obserwować prace konserwatorskie i rekonstrukcyjne.
  - Pracownia umożliwi turystom **interaktywne uczestnictwo** w procesach renowacji – odwiedzający będą mogli spróbować swoich sił w pracy z narzędziami i technologiami używanymi podczas rekonstrukcji.
  - Będą odbywać się tu warsztaty edukacyjne, na których uczestnicy nauczą się metod renowacji oraz historii pojazdów wojskowych.

2. Strefa 2 – Zaplecze techniczne

- **Cel strefy:** Przechowywanie, magazynowanie oraz zabezpieczenie zasobów militarno-edukacyjnych.
  - **Funkcje:**
    - **Depozyt broni** – specjalny, bezpieczny magazyn przeznaczony do przechowywania eksponatów broni palnej.
    - **Magazyny części** – przechowywanie elementów do rekonstrukcji pojazdów i maszyn wojennych.
    - **Zaplecze dla pracowników** – przestrzeń socjalna i sanitarna dla personelu obsługującego strefy warsztatowe i rekonstrukcyjne.
-

3. Strefa 3 – Wstępna hala wystawiennicza

- **Cel strefy:** Główna przestrzeń wejściowa dla turystów i zwiedzających.
  - **Funkcje:**
    - **Recepcja i punkt informacyjny** – obsługa turystów oraz sprzedaż biletów.
    - **Ekspozycja** – instalacja modelu pojazdu wojskowego w skali 1:1 oraz interaktywnych paneli edukacyjnych o II wojnie światowej.
    - **Strefa dostępności** – toalety, szatnia, przechowalnia bagażu.
-

4. Strefa 4 – Multimedialna sala konferencyjna i kino

- **Cel strefy:** Organizacja spotkań, warsztatów, szkoleń i pokazów filmowych.
  - **Funkcje:**
    - **Kongresowa sala multimedialna** – przystosowana do organizacji seminariów, wykładów i prelekcji na temat II wojny światowej oraz rekonstrukcji technicznej.
    - **Kino edukacyjne** – projekcje filmów dokumentalnych i edukacyjnych związanych z wojną i historią regionu.
    - **Interaktywne ekrany** – prezentacje multimedialne, filmy i materiały edukacyjne dostępne dla zwiedzających.
-

5. Strefa 5 – Piętro (poddasze) – strefa wystawowa

- **Cel strefy:** Organizacja wystaw tematycznych związanych z historią regionu i II wojny światowej.
- **Funkcje:**

Polska – Słowacja

- **Zmienna ekspozycja** – regularne zmiany tematyki wystaw (np. broń, mundury, mapy, dokumenty).
- **Depozyt wystawowy** – przestrzeń do przechowywania eksponatów.

Zadanie merytoryczne nr 3: Budowa polsko-słowackiej oferty turystycznej

1. Organizacja wydarzeń edukacyjno-kulturalnych (po 1 wydarzeniu w Polsce i Słowacji)

Cel działania: Wzmocnienie edukacji historycznej i integracji mieszkańców pogranicza Polski i Słowacji poprzez organizację wspólnych wydarzeń kulturalnych i historycznych.

Opis działania:

- **Wydarzenie w Polsce (Gmina Podegrodzie):**
Organizacja "**Dnia Historii i Kultury Pogranicza**" na terenie ścieżki rowerowej i małej architektury. Wydarzenie to będzie okazją do zaprezentowania historii II wojny światowej, kultury i tradycji regionu Sądecczyzny oraz Starej Lubovni. W programie przewidziano:
  - **Rekonstrukcje historyczne** z udziałem grup rekonstrukcyjnych (pokazy bitew, inscenizacje życia codziennego).
  - **Edukacyjne gry terenowe i questy** – uczestnicy będą szukać punktów związanych z historią regionu, odgadując zagadki na podstawie opisów z tablic edukacyjnych rozmieszczonych wzdłuż ścieżki.
  - **Stoiska edukacyjne** z wystawą zdjęć i materiałów edukacyjnych dotyczących II wojny światowej.
  - **Prezentacje multimedialne i wykłady** w specjalnie przygotowanej przestrzeni plenerowej.
  - **Konkursy i zabawy historyczne** skierowane do młodzieży i rodzin z dziećmi (np. quizy o II wojnie światowej).
  - **Transport uczestników** – dowóz uczestników z różnych miejsc pogranicza (Słowacja) na miejsce wydarzenia w Podegrodziu.
- **Wydarzenie na Słowacji (Stara Lubovna – centrum "Nebud' Ovca"):**
Organizacja "**Dnia Edukacji Historycznej i Kulturowej**" w odnowionym Centrum Turystycznym "Nebud' Ovca". Celem wydarzenia będzie integracja społeczności lokalnych i edukacja w zakresie historii II wojny światowej oraz wartości demokratycznych. W programie przewidziano:
  - **Pokazy rekonstrukcyjne i warsztaty historyczne** (np. warsztaty z obsługi i renowacji pojazdów wojennych).
  - **Projekcje filmów historycznych** – pokazy filmów w multimedialnej sali kinowej, filmy o historii regionu oraz II wojny światowej.
  - **Wystawy i ekspozycje tematyczne** – zwiedzanie stałych i czasowych wystaw poświęconych wydarzeniom wojennym oraz historii pogranicza.

Polska – Słowacja

- **Konkurs wiedzy o II wojnie światowej i historii pogranicza** – quizy historyczne z nagrodami, które angażują uczestników do zdobywania wiedzy w ciekawy sposób.
  - **Transport uczestników** – dowóz uczestników z pogranicza (z Polski- Gmina Podegrodzie) na wydarzenie w Starej Lubovni.
-

2. Organizacja warsztatów edukacyjno-historycznych (Słowacja – Centrum "Nebud' Ovca")

Cel działania: Edukacja młodzieży, turystów i lokalnej społeczności w nowo utworzonej przestrzeni edukacyjnej.

Opis działania:

- **Warsztaty edukacyjne dla młodzieży szkolnej i turystów** w odnowionym budynku Centrum "Nebud' Ovca".
  - **Tematyka warsztatów:**
    - **Renowacja pojazdów wojennych i militariów** – warsztaty prowadzone przez ekspertów, którzy pokażą, jak przywracać dawną świetność historycznym pojazdom wojennym. Uczestnicy będą mogli wziąć udział w procesach związanych z obróbką metalu, czyszczeniem i konserwacją elementów mechanicznych.
    - **Warsztaty filmowe i dokumentacyjne** – nauka tworzenia krótkich filmów edukacyjnych i dokumentalnych o historii regionu. W warsztatach wezmą udział młodzi twórcy, którzy stworzą mini-dokument na temat procesu renowacji pojazdów wojennych.
    - **Lekcje historii z wykorzystaniem technologii VR** – uczestnicy będą mogli "przenieść się" do okresu II wojny światowej za pomocą okularów VR, co zwiększy atrakcyjność zajęć.
    - **Warsztaty "Nie bądź owcą"** – tematyka warsztatów będzie dotyczyć manipulacji, dezinformacji i fałszowania faktów historycznych. Uczestnicy nauczą się, jak identyfikować i przeciwdziałać fake newsom.
-

3. Opracowanie i udostępnienie cyfrowej mapy szlaku turystycznego- Gmina Podegrodzie

Cel działania: Zwiększenie widoczności nowo utworzonego szlaku oraz udostępnienie go dla szerokiego grona turystów i mieszkańców.

Opis działania:

- **Stworzenie cyfrowej mapy szlaku** łączącej ścieżki rowerowe po stronie polskiej (Gmina Podegrodzie) i słowackiej (Stara Lubovna).
- **Cyfrowa mapa interaktywna** – mapa będzie dostępna w formie aplikacji mobilnej i online (na stronie internetowej projektu).

Polska – Słowacja

- **Funkcje mapy:**
    - **Nawigacja GPS** – turyści będą mogli nawigować wzdłuż ścieżki rowerowej.
    - **Punkty edukacyjne** – zaznaczenie miejsc, gdzie znajdują się tablice edukacyjne i elementy małej architektury (ławki, wiaty, kosze).
    - **Informacje o historii i kulturze** – interaktywne opisy historyczne, zdjęcia i nagrania audio dostępne dla użytkowników aplikacji.
    - **Edukacyjne quizy w trakcie przejazdu** – uczestnicy podróży rowerowej będą mogli odpowiadać na pytania dotyczące historii regionu, co zwiększy ich zaangażowanie.
-

4. Produkcja i promocja filmu dokumentalnego o procesie realizacji projektu- Gmina Podegrodzie

Cel działania: Promocja projektu, zwiększenie świadomości o historii regionu oraz zwiększenie atrakcyjności turystycznej pogranicza polsko-słowackiego.

Opis działania:

- **Produkcja filmu dokumentalnego** ukazującego proces realizacji całego projektu.
  - **Tematyka filmu:**
    - Historia i dziedzictwo pogranicza (z naciskiem na II wojnę światową).
    - Proces renowacji dawnej owczarni na nowoczesne centrum "Nebud' Ovca".
    - Proces budowy i oznakowania nowej ścieżki rowerowej łączącej Podegrodzie ze szlakiem Velo Dunajec i Stara Lubovnia.
    - Wywiady z ekspertami i uczestnikami projektu.
  - **Format i dystrybucja filmu:**
    - Film dostępny online na stronach partnerów projektu i w mediach społecznościowych.
    - Film zostanie wykorzystany jako materiał promocyjny podczas wydarzeń edukacyjnych i kulturalnych.
-

5. Promocja projektu i jego rezultatów

Cel działania: Zwiększenie widoczności projektu i zainteresowania turystów z Polski, Słowacji i Europy.

Opis działania:

- **Kampania informacyjna i promocyjna** – broszury cyfrowe informujące o nowym szlaku turystycznym i Centrum "Nebud' Ovca".
- **Kampania w mediach społecznościowych** – utworzenie dedykowanej strony projektu na Facebooku, Instagramie i YouTube.
- **Stworzenie strony internetowej projektu** – platforma informacyjna, gdzie dostępne będą aktualne wydarzenia, warsztaty oraz cyfrowa mapa szlaku.

Działania miękkie zwiększą edukacyjny, turystyczny i społeczny wymiar projektu oraz pozwolą lepiej promować region Sądecczyzny i Starej Lubovni. Integracja polskich i słowackich partnerów wzmocni transgraniczne więzi i zwiększy zainteresowanie pograniczem jako miejscem atrakcyjnym dla turystów.

Raport sporządził:

Patrycja Kożuch

Raport zatwierdził:

Małgorzata Gromala – Wójt Gminy Podegrodzie

Podegrodzie, 27.12.2024